

Vazba kyslíku na hemoglobin

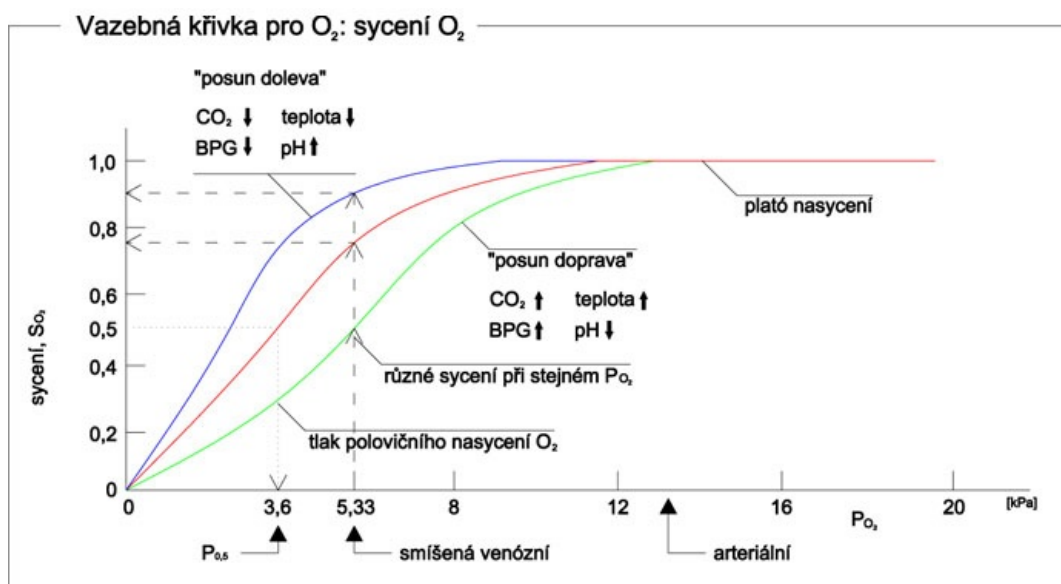
Kyslík je krví přenášen z 98,5 % navázán na hemoglobin (Hb). Zbývá necelá 2 % jsou fyzikálně rozpuštěna.

Přenos a navázání

Jedna molekula hemoglobinu je schopna navázat **4 molekuly kyslíku**, po navázání jej označujeme jako oxyhemoglobin. Každý ze 4 atomů Fe^{2+} je schopen reverzibilně vázat 1 molekulu O_2 . Při této vazbě železo zůstává dvojmocné, nedochází tedy k oxidaci, ale **oxygenaci**. Afinitu ke kyslíku ovlivňuje kvartérní struktura hemoglobinu. Jestliže kyslík není navázán, jedná se o deoxyhemoglobin, jsou globinové jednotky pevně vázané v **tenzní konfiguraci**. Tím dochází ke snížení afinity ke kyslíku. U oxyhemoglobinu vzniká **relaxovaná konfigurace**. Po navázání 1 molekuly O_2 se vazby s jednotkami globinu stanou volnější a afinita ke kyslíku se tak zvýší.

Disociační křivka hemoglobinu pro kyslík

Disociační křivka oxyhemoglobinu vyjadřuje závislost saturace a parciálního tlaku O_2 . Křivka má **sigmoideální tvar**, který je způsoben přechody mezi tenzní a relaxovanou konfigurací hemoglobinu. Při navázání první molekuly O_2 se zvýší afinita druhého hemu k O_2 , navázáním na druhý hem se zvýší afinita třetího atd. Můžeme rozlišit oblast plató a oblast desaturace. V **oblasti plató** zůstává saturace hemoglobinu kyslíkem téměř stejná, i přes změny parciálního tlaku. Zatímco v **oblasti desaturace** i malá změna parciálního tlaku způsobí změnu saturace. Umožní tak uvolnit potřebné množství kyslíku ve tkáních, kde parciální tlak kyslíku klesá. Posun křivky doprava znamená snížení afinity Hb k O_2 , posun doleva má opačný efekt.



Faktory ovlivňující vazbu kyslíku na hemoglobin

Vliv teploty

Zvýšení teploty posune disociační křivku Hb pro O_2 **doprava**, což znamená snížení afinity k O_2 . Snížení teploty má opačný efekt.

Vliv pH

Oxygenovaný Hb (HbO_2) je silnější kyselinou než deoxygenovaný (Hb). **Snížení** pH posune disociační křivku Hb pro kyslík **doprava**. Zvýší se koncentrace H^+ , vodíkové kationty se budou vázat na Hb, což vyústí ve snížení afinity. Na změnách pH se podílí i CO_2 . Pokud dojde k nadměrné produkci CO_2 , je okamžitě konvertován na hydrogenuhličitanový aniont a vodíkový kationt. Vzniklé kationty se tak podílí na poklesu pH a zvýšení desaturace hemoglobinu. Vliv oxidu uhličitého a pH na afinitu hemoglobinu ke kyslíku označujeme jako Bohrův efekt:



Vliv 2,3-difosfoglycerátu (2,3-DPG)

Červené krvinky obsahují velké množství 2,3-difosfoglycerátu, který vzniká z produktu glykolýzy. Váže se na β řetězce deoxyhemoglobinu, stabilizuje jej a tak snižuje afinitu k O_2 .

Odkazy

Použitá literatura

- KITTNAR, Otomar, et al. *Lékařská fyziologie*. 1. vydání. Praha : Grada, 2011. 790 s. ISBN 978-80-247-3068-4.
- GANONG, William F. *Přehled lékařské fyziologie*. 20. vydání. Praha : Galén, 2005. 890 s. ISBN 80-7262-311-7.

Související články

- Transport kyslíku krví
- Transport CO₂ krví